

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In Qua Tractatur De Contractu Et Sacramento Matrimonii

Bosco, Jean a

Lovanii, 1678

Concl. VI. Matrimonium inter inhabiles, Si Pontifex dispensaverit, valet,
cognitâ dispensatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73432)

Parocho & testibus voluntariè iis assistere; at tamen quod factum fuerit, validum erit, juxta quod dicitur cap. 16. de Regular. *Multa fieri prohibentur, quæ si facta fuerint, obviunt roboris firmitatem.* Si ergo à me quaeritur, an consanguinei validè contrahant sub hac conditione: *Si Pontifex dispensaverit?* Respondeo.

CONCLUSIO VI.

Matrimonium inter inhabiles, Si Pontifex dispensaverit, valet, cognita dispensatione.

Intelligenda venit Conclusio de tali inhabilitate, in qua aliquando dispensat Pontifex validè & licitè ex justa & rationabili causa; idque dum talis causa hinc & nunc subest, ita ut inhabiles seu impediti, qui sub tali conditione contrahunt, possint licitè dispensationem petere, & eà obtentà licitè uti; alioquin erit conditio vel absolutè impossibilis, si Pontifex nullatenus possit in tali impedimento dispensare, aut certè turpis seu inhonestà; quia, ut supponitur, nec Pontifex hinc & nunc potest licitè dispensare, neque contrahentes licitè possunt dispensationem petere; ergo talis contractus ad nihil obligat, estdè juramento foret firmatus, quia juramentum non est vinculum iniquitatis, ut latius alibi tractavimus.

Atque ut licitè possent uti dispensatione jam obtentà; equidem non obligat prior contractus, quia conditio turpis, qualis indubità est, quæ sine peccato poni non potest, habetur pro non adjecta, uti etiam impossibilis, ut ex dicendis inferius patebit; adeoque fuit contractus inter inhabiles absolutus, quem constat nullam inducere obligationem, tamen si postmodum per accidens habitas adveniret. Sin autem posità jam habilitate per sublationem impedimenti, seu dispensationem illicitam, de novo consentiant, proculdubio erit validus contractus, sive sponsalitiis, si fuerit consensus de futuro, sive Matrimonialis, si de præsentia. Atque hæc satis certa.

Difficultas ergo in eo versatur, an quando Princeps solitus est dispensare in impedimento ex justa causa, adestque talis causa, obliget Matrimonium inter sic impeditos, eà expressà conditione: *Si Pontifex dispensaverit.* Affirmat Sanchez lib. 5. disp. 8. n. 10. & probat exemplo sponsalium, quæ sub simili conditione contracta inter inhabiles, manent firma & valida impletà conditione, ut multis ostendit idem Auctor eod. lib. disp. 5. n. 24. quia, inquit, licet illi inhabiles sint ad contrahendum pro tunc, non tamen ad contrahendum tempore impletæ conditionis.

Quoniam ea est conditionis natura, ut suspendat actum, & ejus absolutam obligationem in tempus impletæ conditionis, ut dicitur l. 213. ff. de Verb. signif. sequentis tenoris: *Cedere diem significat incipere deberi pecuniam. Venire diem significat eum diem venisse, quo pecunia peti possit. Ubi purè quis stipulatus fuerit & cessit & venit dies. Ubi in diem, cessit dies, sed nondum venit. Ubi sub conditione, neque cessit, neque venit dies pendente adhuc conditione.*

Igitur priores consensus non permanent immutati; quia pendente conditione sunt inefficaces, imperfecti, nec pariunt publicam honestatem, quæ secus se habent conditione impletà cap. 1. de Sponsal. in 6. ibi: *Cum ex sponsalibus conditionalibus ante conditionem extantem, secus consensus non habentibus, & incertis, nulla publica honestatis justitia oriatur.*

Et confirmatur: nam institutio ut valida sit, debet esse hominis capacis, & tamen valet institutio spurii, facta sub conditione: *Si Princeps eum legitimaverit* juxta communissimam & verissimam sententiam, ut potest videri apud Covar. 4. decret. 2. p. c. 8. §. 5. n. Covar. 12. aliàs 17. ubi sic ait: *Prætermittendum verò non est, parenti tutissimum esse, ut spurium hæredem instituat sub conditione, si à Principe fuerit effectus legitimus: tunc etenim secutà legitimatione, patris hæreditatem absque animæ periculo obtinebit: cum institui jure possit incapax in tempore, quo capere possit, l. In tempus, ff. de Hæred. institut. l. Sicur, & ibi Gloss. in principio, ff. Quibus modis ususfr. amitt.*

Nec oberit l. *Si alienum, §. In extraneis.* ff. de Hæred. instit. ubi in institutionibus conditionalibus oportet hæredem capacem esse tempore testamenti, mortis & aditionis hæreditatis; id enim procedit in conditione extrinseca; secus in conditione intrinseca, & quæ à jure intelligitur, qualis est ista: *Cum capere poterit hæres.* Hæc ille.

Ergo similiter in nostro casu, juxta eundem Auctorem sup. c. 3. ubi in primis sic ait n. 2. *Si verba contractus sunt de futuro, ante conditionem, nec ibi est Matrimonium, nec sponsalia de futuro; eveniente verò conditione sponsalia sunt, quæ de futuro appellamus: quod si verba sint de præsentia, conditione tamen adjecta, eveniente illà conditione, conjugium erit, ante illam nec Matrimonium, nec sponsalia de futuro.*

Deinde n. 7. proponit dubium, de quo hic disputamus, & refert sententiam, quæ requirit novum consensum obtentà dispensatione, allegatis variis Auctoribus pro ea, & duplici ratione; hic enim, inquit, contractus, secundum eos, à principio fuit illicitus: ergo ex eo non potuit oriri aliqua obligatio, l. *Cum lex*, ff. de Fidejusso.

Præ-

1. x3 ff. de Verb. sign.

cap. x. de Sponsal. in 6.

177. Confirmatur.

178. Objeccio solvitur.

179. An requiratur novus consensus obtentà dispensatione. Prima ratio pro parte affirmante.

Secunda. Præterea, hæc conditio impossibilis est, quia à Principis voluntate dependet, l. Cum servus, §. Constat. ff. de Legat. 1. Constat. etiam, res alienas legari posse, utique si parari possint: etiamsi difficilis earum paratio sit. Si verò Salustianos hortos, qui sunt Augusti, vel fundum Albanum, qui principalibus usibus aservit, legaverit quis, furiosus est, talia legata testamento adscribere. Item campum Martium, aut forum Romanum, vel ædem sacram legari non posse constat. Sed & ea prædia Cæsaris, quæ in formam patrimonii redacta sub procuratore patrimonii sunt, si legentur, nec æstimatio eorum debet præstari: quoniam commercium eorum, nisi jussu Principis, non fit, cum distrabi non soleant.

L. 137. ff. de Verb. oblig. Item l. Continuis, §. Cum quis. ff. de Verb. oblig. Cum quis sub hac conditione stipulatus sit, Si rem sacram aut religioam Titius venderit, vel forum aut basilicam, & hujusmodi res, quæ publicis usibus in perpetuum relicte sint, ubi omninò conditio jure impleri non potest, vel id facere ei non liceat: nullus momenti fore stipulationem, proinde ac si ea conditio, quæ natura impossibilis est, inserta esset. Nec ad rem pertinet, quòd jus mutari potest, & id quòd nunc impossibile est, postea possibile fieri, non enim secundum futuri temporis jus, sed secundum presentis æstimari debet stipulatio. Jam autem conditio impossibilis à Matrimonio rejicitur, ac remanet purus ipse contractus, c. fin. de Condit. appof. sed talis contractus purus minimè valet. Ergo etiamsi Papa dispensaverit non erit Matrimoniu, immo nec sponsalia de futuro.

180. Sed his rationibus (prosequitur Covarruvias) responderi potest, Primò; hunc contractum fore illicitum, si simpliciter fiat; si verò fiat sub conditione, quæ contractum ad licitum tempus referat, licitum esse, l. In tempus, 62. ff. de Hæred. instit. In tempus capiendæ hæreditatis institui hæredem posse, benevolentia est, veluti: Lucius Titius cum capere potuerit, hæres esto. Idem & in legato. Unde qui ita contraherent, non essent excommunicati ex Clement. un. de Consang. quod notat Adrianus in 4. tract. de Matr. q. 10. ad fin.

Adrianus. 181. Secundo respondetur: id quòd à Principis voluntate pendet, reputatur impossibile, quando illud Princeps non solet concedere: id verò, quòd Princeps solet concedere, non est dicendum esse impossibile, qualis est dispensatio in tertio gradu consanguinitatis, aliisque similibus impedimentis; quòd patet ex dicto §. Constat, dum dicit: Cum distrabi non soleant. Imò licet id, quòd pendet à Principis voluntate, dici possit impossibile largè, non tamen ex stricta interpretatione, etiamsi non solet à Principe concedi: id etenim si fieri à Principe potest, possibile est, quòd fiat: tamen quia Princeps, etiamsi id

possit, non solet facere, dicitur impossibile. Sed non eo modo, quò impossibile dicitur assumitur in c. fin. de Condit. appof. ubi est possibile ego intelligi, quòd natura, vel jure est impossibile.

Id ergo quòd à Principe fieri jure potest licet non solet fieri, nec erit impossibile natura, nec à jure. Item conditio impossibilis de jure, qualis ista quibuldam videtur potest si ad futurum referatur, non rejicitur à Matrimonio, ut notat Adrianus in 4. q. 11. Matr. & dicemus paulò post. Legatur ista conditio non est dicenda impossibilis: quòd notat Aret. ratio minimè convincit pro quoque ratione.

E diverso Cald. Anton. & Præp. Super eo, de Condit. appof. tenent, esse conditione ista, & sic Romano Pontifici à Matrimonio permittente, non esse matrimonium novum consensum, sed esse matrimonium ex eventu conditionis, pro illam communem opinionem Canonistarum, quam præcedenti quæstione retinuit. Idem repetit Calder. Conf. l. 1. de Spon. Dec. in l. Ea quæ raro, ff. de Re. jur. in d. etiam inclinat Jaf. in d. §. Ceterum sententiam consuetudine servata, tenet Nicol. Boër. decif. 264. 1. 17. & licet communis opinio Canonistarum, quæ video, cur ista opinio Calderi & hujusmodi non procedat; quòd si opinio hujusmodi vera est, arbitror, eveniente conditione judicanda sponsalia de futuro, et matrimonium, quòd mihi magis arridet, Adriano placuisse videtur. Hæc opinio Canonistarum, scilicet matrimonium novum consensum, eveniente conditione que conditione honesta, arbitror, non posito, adveniente dispensatione esse judicandum Matrimonium, & sponsalia de futuro.

Et verò talem contractum contractum valere, probatur in super exam. conditionis rei feudali u Majorum simpliciter facta in da est; valet tamen fiat sub conditione. Si Dominus Princeps voluerit, ut probat Molina in l. Primogen. c. 3. n. 48. Similiter vultur copi transfundi ad Religionem, si Princeps dispensaverit, validum est, secundum Aret. nes, cum tamen hæc conditiones pendet à Principis voluntate.

Et ampliùs confirmatur; quia quòd controversia de aliquo beneficio, inter contententibus pacificè de pensione concedenda, sub conditione; Si Pontifex dispensaverit (quæ seclusa, pactum esse finem accipit & verè obligat; ergo similiter in nostro casu. Præterea, ut notat Sanchez supra d. l. n. 12. licet conditio, pendens à Principis voluntate

Bibliotheca Sacra

voluntate, reputaretur impossibilis; at quoties est præambula, & necessaria ad dispositionis & actus valorem, non est rejicienda, etsi summe difficilis sit, sed ejus eventus expectatur; sed hæc conditio: *Si Pontifex dispensaverit*, est necessaria ad valorem promissionis Matrimonii, & ipsius Matrimonii inter impeditos: ergo non est rejicienda.

Denique; si quis contraheret cum infideli, sub conditione: *Si convertatur ad fidem*, valeret contractus, ut habetur l. 4. tit. 4. partia 4. quia confertur in tempus habile, quamvis eo tempore sit inhabilis ad contrahendum cum infideli.

Atque hoc sit fundamentum Conclus. quod videlicet, licet sic impediti, pro tunc sint inhabiles ad absolute contrahendum Matrimonium, ad eod ut si absolute contraherent, nihil omnino efficerent, & forent excommunicati ex Clement. un. de Consanguinitate; equidem pro tempore, quo advenit dispensatio, revera sunt habiles; & pro hoc solo tempore, censentur nunc contrahere, sub conditione dispensationis; cumque conditio sæpius soleat poni, & ad sit iusta ratio ponendi, cur non oriatur obligatio expectandi eventum conditionis? Et per consequens, quare, adveniente conditione, contractus conditionatus non transeat in absolutum; sicut quando personæ ex nunc habiles, apponunt conditionem, tempore futuro implendam? Non video sufficientem rationem disparitatis, dummodo illa conditio: *Si Pontifex dispensaverit*, verè sit honesta & possibilis, ut suppono esse ex ante dictis.

Dices: disparitas est, quod hæc conditio, quamvis honesta & possibilis, equidem difformis legi communi, quæ prohibet illas nuptias; jam autem melius est, inquit Henriquez l. 1. 2. de Matr. c. 10. n. 4. conformari legi communi, quam sequi privaram dispensationem; præsertim absque condigna causa impetratam.

Responder Sanchez sup. disp. 5. n. 13. melius esse conformari legi communi, quando non est aliqua obligatio, licet contracta, ab ea recedendi, qualis est promissio Matrimonii (aut ipsum Matrimonium) inter impeditos, præmissa conditione: *Si Pontifex dispensaverit*. Sicut jure communi contententibus circa beneficium, minime licet de pensione danda pactum inire, quod tamen pactum semel initum sub conditione: *Si Papa consenserit*, obligat quidem, & neutri contrahenti, altero invito, rescindi licet.

Urget: dispensatio Pontificis non potest facere, quod Matrimonium, antea invalidum, fiat validum, sine novo consensu. Respondeo, conceditur: Sed nunquid id facit in casu proposito? Minime. Quid ergo? Tollit impedimentum, & ponit in esse con-

ditionem, ex qua pendeat consensus contrahentium; quare, cum tunc perficiatur consensus, quid miramur, si etiam perficiatur Matrimonium, non virtute dispensationis, sed illius consensus, qui jam absolutus est, & perfectus, cum antea solum esset conditionatus & imperfectus? Itaque Pontificem dispensare, non est perficere Matrimonium, sed est tollere impedimentum, & ponere in esse conditionem, quæ necessaria erat, ut per consensum contrahentium Matrimonium perficeretur.

Sed contra, clamat aliquis; consensus non potest retrahi, quando ab initio non potuit legitime præstari, cum utrumque extremum ei convenire debeat, ut notatur, l. *Si is qui pro emptore*. ff. de Usucap. ibi: *Si quis bonâ fide possidens ante usucapionem amissâ possessione cognoverit esse rem alienam, & iterum nanciscatur possessionem, non capiet usum, quia initium secundæ possessionis vitiosum est.* Sed hic consensus non potuit ab initio legitime præstari, eod quod extrema erant inhabilia; ergo eveniente conditione, non potest consensus retrahi, ut perficiat prius Matrimonium.

Respondeo; consensus illum ab initio fuisse legitimum; quippe ferebatur in personam legitimam & habilem; cum natura conditionis sit, suspendere consensum usque ad illius eventum; & post eventum conditionis, nempe ubi Pontifex dispensaverit, est persona habilis. Unde non fuit hic consensus aliquis præstitus inter personas inhabiles; quia non pro eo tempore præstitus, quo tales erant, sed pro tempore, quo Pontifex jam dispensasset, & tunc jam erant legitime & habiles.

Si inistes per l. *Inter stipulantem*, ff. de Verb. oblig. ibi: *Sed hæc dissimilia sunt, adeo enim cum liber homo promissus est, servitutis tempus spectandum non esse, ut ne hæc quidem stipulatio de homine libero probanda sit: Illum cum servus esse coeperit, dare spondes? Item: Eum locum cum ex sacro religioso profanus esse coeperit, dari? Quia nec presentis temporis obligationem, recipere potest, & ea dimittat, quæ natura sui possibilia sunt, deducuntur in obligationem.*

Responder Pontius lib. 3. c. 15. ubi tenet nostram Conclusionem, responder, inquam, n. 2. in fine: id eod non valere illas stipulationes, quia illud expectare esset incivile & triste, ut ibi ait textus: nam verbis jam citatis continuo adjungitur: *Vini autem non species, sed genus stipulari videtur, & tacite in ea tempus continetur: homo liber certâ specie continetur, & casum adversamque fortunam spectari hominis liberi, neque civile, neque naturale est.* Jam autem non est expectandum tristis eventus, l. *Cum tale*, ff. de Condit. & demonstr.

A a a a ibi:

Quid hic sit
Papam dis-
pensare.

188.
Alia obje-
ctio.
L. x. ff. de
Usucap.

Solvitur.
instancia par
l. 83. ff. de
Verb. oblig.

189.
instancia par
l. 83. ff. de
Verb. oblig.

Diluitur ex
Pontio.

189.
instancia par
l. 83. ff. de
Verb. oblig.

ibi: Et cum patronus liberto certam pecuniam legasset, si à liberis eius non discessisset: permisit Imperator, velut Mucianam cautionem offerri: fuit enim periculosum ac triste, libertum, conjunctum patroni liberis, eorundem mortem expectare. Porro non est periculosum aut triste expectare dispensationem Pontificis. Neque hæc dispensatio est impossibilis, ut superius ostendimus, cur ergo contractus sub conditione illius dispensationis non valeat?

190.
Regula de conditione impossibili non procedit in foro interno, ex Aversa.

Arque ut esset impossibilis, regula de conditione impossibili, ut videlicet pro non adjecta debeat haberi, non procedit in foro interno, in quo nunc loquimur; sed procedit tantum in præsumptione fori externi; quia illa conditio reputatur, veluti joco, & non serio atque ex animo apposita. At in hoc deficit etiam hæc præsumptio; quia cum personæ impedire sciant, se non posse absque dispensatione perficere Matrimonium, præsumi deberent verè & ex animo illam conditionem apponere, & nequaquam intendere, tunc absolute contrahere. Ita Aversa hic q. 5. sect. 2. §. Quorum aliqui, in fine.

191.
Probatur oppositum Concluf. ratione ex Aversa.

Quia autem hic Auctor docet oppositum nostræ Concluf. idèd §. sequenti conatur istud propriâ, ut ait, ratione probare, quæ talis est: Hæc est vis impedimentorum dirimentium Matrimonium, & legis statuentis hæc impedimenta, ut illis stantibus, personæ sint inhabiles ad contrahendum, eorumque consensus sit vanus & inutilis: ergo nec etiam valet sub conditione dicere: Si habiles erimus, sive cum limitatione: Pro quando habiles erimus. Consensus utilis & validus, non solum debet referri ad casum & tempus habilitatis, sed debet proferri à persona habili & legitima. Ecclesia habet pro nullo & irrito consensum præstitum à personis, vel cum personis, inter quas statuit, ne valeat Matrimonium. Igitur contractus inter personas impeditas, quamvis sub ea conditione; Si auferatur impedimentum, verè non sufficit ad conjugium, dum adimplebitur conditio: sed ex integro & de novo debet præstari consensus & iniri contractus. Hæc ille.

192.
Sed petit principium.

Sed manifestè petit principium: hoc enim est quod queritur, an tanta sit vis impedimentorum Matrimonii, ut illis stantibus non possit quis licitè & validè contrahere, etiam sub conditione ablationis impedimenti. Hoc ergo probatum oportuit, non suppositum; oportet, inquam, ostendere, Ecclesiam sic instituisse sua impedimenta, ut pro nullo habeat consensum præstitum, etiam sub conditione dispensationis.

193.
Aliud arg. ejusdem Auct. ab in-

Ostendo, inquis, ab inconvenientibus, quæ sequuntur ex adversa sententia. Matrimonium debet contrahi coram Parocho: sed assentientia Parochi utique non spectat, nisi ad

personas fideles & baptizatas: plane ergo debetur inconveniens dicere, valere Matrimonium viri fidelis cum muliere Judæa aut Infidela sub ea conditione, apposita à vultucente: Si baptizetis: ita ut non oporteat infidela simpliciter coram Parocho contrahere, tizata muliere.

Rursus nescio, an ullus admitte, Matrimonium viri nunc conjugati, si nunc altera muliere contrahat dicendo: Si nunc uxor, ex hac ægritudine, sive intra mensuram morietur; ita ut necesse non sit, deinde simpliciter contrahere post mortem uxoris. Hæc dico, quando interim committitur adulterium cum hac muliere, ex quo oritur impedimentum criminis; sed ut per solum contractum absque ullo interim peccato, sic illam se accipere in uxorem.

Imò ex opposita sententia sequetur, etiam cum impedimento criminis possit contrahere, addendo alteram conditionem: Si Pontifex dispenset: & ubi procul proba de futuro inducit impedimentum, non valere contractus per verba de præterito, textu conditionis adjunctæ, quæ nec abiri non potest.

Item sequeretur: valentem Matrimonium per verba de præterito non potest adjectâ conditione; Si & quando per annos attingerimus, aliaque multa considerari possunt. Huculque Aversa §. Confirmatur.

Credo ego, quod si alia tantum considerate potuisset, hæc ipsa non præfisset. Quæ autem expressè non absurda, expendamus, an reverentiam proprio ab ultimo absurdo, & in illam nunquam in invalidasse Matrimonium verum, per verba de præterito, sed tantum pro tempore pubertatis, sed tamen Matrimonium absolutum & perfectum, non impubertas non sit impedimentum iure naturæ, ut suo loco diffusè præstat, hinc nullatenus absurdum est Matrimonium impuberum conditionum tempore pubertatis, sive ad venientem potest, sine novo consensu, nisi per contractus.

Si autem queratur à me, an licet priorem consensum retractare? Respondetur affirmativè; si enim licet post sponsalibus de futuro, ita statuerent, ut tali via succurreret imbecillitas, quæ statuerit de Matrimonio conditionum, quæ ad minus habet rationem sponsalium, nisi si adeptâ pubertate statim non retractent, sine novo consensu, secundum nostram præcipia, jam est absolutum & perfectum Matrimonium, absque ulla absurditate. Atque hoc de ultimo absurdo.

B
Sacramentum

inconveniens.

Venio ad primum; & nego, assentiam Parochi tantum spectare personas fideles & baptizatas. Quas ergo spectat? Omnes, quæ contrahunt Matrimonium, quod dum perficitur, erit verum Sacramentum, sive modo, quando inchoarivè contrahunt, sint baptizate, sive non. Ratio est; quia Parochus assistere debet omni Matrimonio fidelium; hoc autem est Matrimonium fidelium, cum antequam Matrimonium perficiatur, vel hoc ipso quod perficitur, ambo sint baptizati, quos Ecclesia potest & debet impedire in casu, quo alter, vel ambo vellent aliud Matrimonium contrahere: ergo etiam ad hoc Matrimonium requiritur assentientia Parochi, ut tali viâ melius possit Ecclesia aliud Matrimonium impedire. Et verò quæ absurditas in hac doctrina?

197. Quod attinet ad secundum absurdum; jus naturæ dicitur, valere promissionem viri nunc conjugati, si alteri mulieri promittat Matrimonium, dicendo: Si mea uxor ex hac ægritudine, sive intra mensem moriatur, ita ut necesse non sit, denuò simpliciter promittere, post mortem uxoris. Quod ergo inconveniens, si admittatur, in eisdem circumstantiis valere Matrimonium conditionatum? Imò Omnes admittere debent valere, qui docent, illud Matrimonium non habere nisi rationem sponsalium, nisi aliquid aliud obster.

198. Dices ex Aversa sup. §. Et ad fundamentum; bene potest esse, ut quis sit inhabilis & impeditus ad contrahendum, non tamen ad promittendum, pro quando erit habilis & expeditus. Neque sequitur; si Ecclesia inhabilitavit ad contrahendum, constituendo impedimentum dirimens, inhabilitasse etiam ad promittendum: vel si reliquit in libertate ad promittendum, reliquisse etiam ad contrahendum. Et ita patet manifestè in impuberibus, qui possunt quidem promittere & inire sponsalia, non tamen possunt tunc contrahere & inire Matrimonium.

Respondeo ut supra: impuberes non solum sponsalia, sed etiam Matrimonium conditionatum posse contrahere; cum jura tantum loquantur de Matrimonio absoluto & perfecto, sive omnino indissolubili, id est de propriè dicto Matrimonio; idque quia Matrimonium conditionatum non magis repugnat libertati contrahentium, quam sponsalia, cum ex eisdem causis possit dissolvi, ut sup. diximus: tantum in hoc differentia est, quod post sponsalia requiratur consensus novus de præsentibus, secus post Matrimonium conditionatum, eveniente conditione. Quæ ergo major inconvenientia in uno, quam in alio casu?

Sed neque magis absurdum est aut inconveniens, quod aliqui impediti crimine, con-

trahant de præsentibus, sub conditione dispensationis, quam impediti consanguinitate. Et quid miramur, quod promissio per verba de futuro inducat impedimentum, valeat autem contractus per verba de præsentibus, prætextu conditionis adjunctæ? Quippe & ipsa promissio valeret, si fieret sub simili conditione; quod autem absoluta promissio non valeat, ratio est manifesta; quia ipsa est, quæ una cum adulterio inducit impedimentum, adeoque pro objecto suo, seu re promissa, habet peccatum, scilicet Matrimonium irritum, quod secus se habet, quando adjungitur conditio dispensationis. Itaque propter hæc, quæ sequuntur ex nostra sententia, non est ab ea recedendum.

Quam utique Sanchez sup. disp. 5. n. 15. putat esse veram, licet consanguinei, dantes sibi fidem de Matrimonio contrahendo, aut de præsentibus contrahentes, sint secundo consanguinitatis gradu conjuncti. Quamvis enim (inquit ille) difficilè soleat Pontifex dispensare in hoc gradu; at sæpè ex causa justa dispensat.

Sic Navarrus lib. 4. Confil. tit. de Consanguinitate, Confil. 5. 2. editionis n. 9. ubi ait: Visis supradictis, quæ prudenter & eruditè sunt perpensa & citata, & aliquot aliis, arbitror partes Reverendiss. Episc. esse, declarare quidem, nullum extare Matrimonium inter præfatam juvenem, & præfatam puellam, juxta petitionem præfati juvenis; teneri autem eum, ad contrahendum Matrimonium cum illa, si S. D. N. placuerit dispensare super præfato impedimento consanguinitatis gradus secundi, tenerique ad procurandam bonâ fide præfatam dispensationem, & ad acceptandam, si ea per præfatam puellam vel per procuratores suos fuerit obtenta: & casu quo non potuerit obtineri, obligatum esse ad dotandam eam arbitrio boni viri: impenfas autem, quæ in dispensatione impetranda factæ fuerint, ab utraque parte solvendas esse, sive ipsè, sive ipsa eam obtinuerit. Hæc ille.

Sed non est casus nostræ Conclus. quia promissio Matrimonii non fuerat facta sub conditione, saltem expressa: Si Pontifex dispensaret; sed absolute juvenis promiserat eam ducere, & sub ea spe copulam extorserat, & quando promiserat, non suberat iusta causa dispensandi. Interim ex ea resolutione Navarri patet, dispensationem in 2. gradu, quamvis difficilis sit, aliquando tamen à Pontifice concedi, quod satis est, ut quando à principio contrahitur sub tali conditione, & adest iusta causa dispensandi, contractus valeat, quod tantum hic intendimus.

Ex his infert Sanchez supra n. 19. valere conditionem legato vel Majoratui adjunctam, ut legatarius, vel in Majoratu succedens, du-

200. Sanchez putat Conclus. esse veram in consanguinitate 2. gradus.

An Navarr. docuerit hanc sententiam.

201. Dispensatio in 2. gradu aliquando conceditur à Pontifice.

202. An valeat legatum sub cat

conditio ut legatarius ducat consanguineam, ex Sanchez. L. 35. ff. de Verb. obl.

cat consanguineam præmissâ Pontificis dispensatione. Quia ea conditio non reputatur impossibilis.

Nec obstat l. Si stipulor, ff. de Verb. oblig. ibi: Item; quod leges fieri prohibent, si perpetuam causam servaturum est, cessat obligatio; veluti si sororem nupturam sibi aliquis stipulatur. Quamquam, etiamsi non sit perpetua causa, ut recidit in sorore adoptiva, idem dicendum sit, quia statim contra mores sit. Non obstat, inquam, hæc lex, & similes; quia loquuntur de absoluta stipulatione, five dum non exprimitur conditio: Si Pontifex dispensaverit; vel si exprimitur, est tale impedimentum, in quo non est solitus dispensare; aut certe quando non adest iusta causa dispensandi.

203. Obiectio.

Sed dicit aliquis; quid opus est illam conditionem exprimere, cum à jure in fit, eò quòd aliter Matrimonium nequeat constare, ut hæc conditio. Si alter voluerit? Adde: quòd verba quantumcumque generalia restringenda sint, ut intelligantur de extremis habilibus; l. Ut gradatim, §. 1. ff. de Muner. & honor. Es si lege municipalis caveatur, ut præferrentur in honoribus certæ conditionis homines, attamen sciendum est, hoc esse observandum, si idonei sint, & ita rescripto D. Marci continetur. Sic tenent aliqui in alio simili, nimirum quando testator apponit conditionem in Majoratu vel legato, ut successor ducat consanguineam; dicunt enim non esse differentiam, five explicet, præcedenti dispensatione, five id taceat: quia semper hoc intelligitur: verba enim testatoris in dubio secundum jus commune intelligenda sunt. Atque hanc sententiam Sanchez sup. n. 25. vocat fati probabilem, citatis pro ea multis Auctoribus.

L. II. ff. de Muner. & honor.

Aliqui docent, non debere explicari, præcedenti dispensatione.

204. Sanchez. tenet oppositum.

Ipsè autem cum Aliis oppositam docet tanquam probabiliorem, dicens. n. 26. Probabilius est, minimè obligare promissionem (& per consequens Matrimonium de præfenti) eâ conditione non expressâ, tanquam bonis moribus adversam.

Resp. ad I. fundamenti sententia, ex Sanchez.

Sed hoc est, quod Adversarii negant, propter rationes supra adductas, ad quas proinde oportet respondere. Itaque ad primam dicit Sanchez sup. n. 28. eam conditionem non inesse jure; nec esse simile de illa: Si alter voluerit: quia non posse aliter Matrimonium constare, nisi Pontifice dispensante, non est ab intrinseco, & ex natura Matrimonii, sicut est: Si alter voluerit; sed est ab extrinseco, ratione prohibitionis Ecclesiæ. Hæc ille.

205. Resp. Pontii. Clem. un. de Consanguinitate.

Et aliàs, addit Pontius lib. 3. c. 15. n. 7. (ubi sequitur Sanchium) nunquam posset habere locum dispositio Pontificis in Clem. un. de Consanguinitate, quæ sic incipit: Eos qui divino timore postposito in suarum periculum animarum scienter in gradibus consanguinitatis & affinitatis constitutione Canonica interdictis, aut cum Alienigenis contrahere Ma-

rimonialiter non verentur... ipsi excommunicationis sententia ipso facto decernuntur.

Sed, salvo meliori, adhuc esse locum dispositioni, quando tales consanguineos contraherent, cum quibus Pontifex non potest validè dispensare, aut saltem licet, deest iustæ causæ. Hæc ergo additio Pontificis est ad eò efficax.

Poriò ad secundam rationem Adversariorum, respondet Sanchez supra, cum dicitur, quando verba sunt dubia, aut in præfatu sunt clara. Sed, dicit aliquis, hæc verba negant Adversarii, & id eò probatur, quod non suppositum. Et verò non eò probatur ex ipso Sanchio ibidem, qui sic ait: Quando in ita promissionibus inter consanguineos, tractantur de dispensatione, jam tacite intelligitur, & obligabit promissio, cum in ea parte ne adhuc perseverent. Hæc ille. In præfenti casu verba non sunt dubia, possunt tacite significare illam conditionem. Cumque nemo presumat, nisi in contrahendo, quando aliter non potest sine peccato, cur non semel tacite significare debeant illam conditionem? Sic enim contrahentes excusantur a peccato, quod aliàs incurrerent.

Respondeo: quidquid in illa sententia Sanchez, quam negat Pontius, mihi placet, quòd statim egressione conditione, & pro ea miserint, tacita subintelligatur conditio, esse; ut expresse apponatur. l. de rrimis. ff. de Condit. & demum c. 1. §. Ille verò, in verb. non est Sponal. in 6. & tenet Rostellum decif. 1056. n. 1.

Quidquid, inquam, sit illud Sanchii, nego Consequentiam illius verba illa: Promitto tibi Matrimonium, Contraho tecum Matrimonium, inter consanguineos, semper esse eòdem semper implicite significare illam conditionem: Si Pontifex dispensaverit, esse inter contrahentes, excusarentur à peccato mea est; quia verba illa ex se significare sensum absolutum; ergo per aliquos debent determinari ad significandum sensum conditionalem. Non sufficit illa intentio contrahentium: quia, ut dicit Sanchez supra n. 26. cum sit contra naturam homines initus, oportet exprimeri illius ad illius valorem exprimi. Sicut illi dicit Navar. lib. 4. Confil. in n. de Sponal. conf. 25. promittentem Matrimonium, non tenentur præter dispensationem, licet intendatur, nisi externè se homini obligent, internè Deo per votum.

Confirmatur: quia institutio spurii, purè facta, & præceptum de alienandis bonis Majoratus, nil valent, quæ tamen adjectâ conditione; Si Princeps legitimaverit, vel, dispensaverit, valida sunt; ergo in actibus matrimonialibus, qui alias sine hac conditione: Si Princeps dispensaverit, sunt nulli, minime subintelligitur hæc conditio: nec validi sunt eâ tacitâ; cum verba in Matrimonio non sint magis dubia, quam in institutione spurii, & fieri possit, ut etiam in institutione spurii sit periculum peccati, quod excusari possit per illam conditionem.

Et sanè si omnes conditiones deberent subintelligi in singulis contractibus, qui eos excusare possunt à peccato, quàm vis extrinsecus non opponantur, etiam conditionata erunt Matrimonia, quæ contrahuntur cum impedimento solum impediendo, & non dirimente Matrimonio, v. g. cum voto simplicis castitatis, vel contra interdictum Ecclesiæ &c. quod est inauditum.

Maneat itaque Matrimonium contractum inter inhabiles, non adjectâ illâ conditione: Si Pontifex dispensaverit, omnino esse nullum; ac sic contrahentes incurrere excommunicationem Clement. un. de Consanguinitate; nisi fortè excusentur, quia bonâ fide contraxerint, existimantes, juxta aliam sententiam, illam conditionem semper subintelligi.

Sed quid si contraherent, post datam quidem dispensationem, tamen antequam ea ipsis innotuit? Respondeo: duplex est sententia, una affirmans, altera negans, tale Matrimonium esse validum. Sanchez lib. 3. de Matr. disp. 36. n. 2. dicendum, inquit, omnino est, tantum sortiri suum effectum privilegium, à tempore, quo certior de illo fit is, cui conceditur. Probatur ex c. 1. de Concess. præb. in 6. ubi §. Ex parte, expressè habetur, privilegium prodesse à tempore scientiæ. Ex parte verò tua existit replicatum, quòd hæc de illis privilegiis & indulgentiis (æquitate suadente) debent intelligi, quæ vim suam habent mox cum ad illos, quibus conceduntur, perveniunt. Et licet id non videatur probare, quia est allegatio partis adversæ: at cum Pontifex in fine illius textûs pro parte illa scribat, videtur ejus fundamentum approbare.

Probatur 2. ex c. Si tibi absenti, de Præb. in 6. ibi: Si tibi absenti per tuum Episcopum conferatur Beneficium, licet per collationem hujusmodi, (donec eam ratam habueris) jus in ipso beneficio, ut tuum dici valeat, non acquiras. Ergo privilegium non acquiritur absenti, donec sciat.

Probatur 3. ex l. fin. Cod. de Consulibus &c. ibi: Sancimus viros excellos patricios, quos in hujusmodi dignitatis apicem Augusta Majestas retulerit, illic ab Imperialibus coactibus,

præstitis, patrisfamilias effici, ac potestate liberari paternâ. Ubi Gloss. verb. Præstitis: Id est, inquit, præsentatis sibi literis electionis ad patriciatum.

Probatur 4. ex l. Qui absenti, ff. de Acquir. poss. Qui absenti servo scribit, ut in libertate moretur, non eam mentem habet, ut statim velit servi possessionem dimittere, sed magis destinationem suam in id tempus conferre, quo servus certior factus fuerit. Ergo privilegium non prodest ante ejus notitiam.

Subsumo; atqui dispensatio in impedimento Matrimonii, de qua hietractamus, est quoddam privilegium; nam per eam conceditur specialis aliquis favor; ergo dispensatio non prodest ante ejus notitiam; & per consequens, Matrimonium ante notitiam ejus contractum, non valet, alioquin multum prodesset. Ita docet Vasquez in 1. 2. disp. 156. n. 30. & 31. ubi sic scribit.

Cæterum Sylvester in Summ. verb. Privilegium, q. 15. hac utitur distinctione; aut privilegium conceditur privilegiato, postulant per se, vel per procuratorem; aut conceditur motu proprio, seu petitione alterius, quàm privilegiati, qui non nomine privilegiati, sed nomine suo pro ipso privilegiato postulet; priori modo, ait, statim effectum habere, antequàm denuntiatur privilegiato, ut si alicui per se vel per alium petenti, concederetur privilegium, ne possit excommunicari, excommunicatio post concessionem lata, nihil valeret, etiam si tempore excommunicationis privilegiatus nihil nosset: hoc tamen limitarem hæc ratione, nisi privilegium vim haberet dispensationis contra aliquam legem, ut privilegiatus, non obstant lege, possit licitè & validè contra illam operari; tunc enim non est præsumendum, Pontificem voluisse suo privilegio concedere, ut privilegiatus ante notitiam illius frui possit. Quare dispensatus, ut contrahat Matrimonium, vel non jejunct, non fruitur privilegio, antequàm certior fiat de illo.

Si quis igitur Matrimonium contraheret in gradibus prohibitis, antequàm sciret dispensationem obtentam fuisse, non solum peccaret, sed etiam nullum efficeret Matrimonium; quia privilegium illud vim habet dispensationis, & non censetur concessum, ut validum fiat Matrimonium, quando malâ conscientia, & non licitè contrahitur. Nam cum concedatur privatæ personæ, ut licitè contra legem communem operetur, nondum censetur ei prodesse, quousque habeat notitiam illius; ex eo enim tempore solum, tutâ conscientia poterit ille contra legem communem operari, & uti dispensatione & privilegio.

Aliter tamen judicandum esset, si revocatio fieret totius legis, prohibentis & irritantis

212. Quarta ex l. 38 ff. de Acquir. poss.

213. Hanc sententiam præter Sanchez docet Vasquez, Sylvester;

214. Quid si...

revocatio
totius legis
irritantis
Matr. tali
gradu?

tis Matrimonium tali gradu. Nam post legis revocatoria promulgationem in Curia, vel in Concilio, etiam si aliquis contraheret in illo gradu cum mala conscientia, Matrimonium validum esset, quamvis non sine peccato contractum: firmitas enim Matrimonii tunc non oriretur ex concessione & gratia privilegii, quæ non conceditur, nisi ut simul licite fiat id, quod firmum etiam debet esse & stabile; sed ex remotione impedimenti, quæ fit per legis universalis revocationem, quæ non stante, omne quod fit firmum & ratum est, etiam si ex mala conscientia non sine peccato fiat, eo quod revocatio legis non fiat in gratiam personæ particularis, sed in gratiam omnium in universum: qua de causa non requiritur, ut à singulis etiam personis cognoscatur; sed sufficit, si promulgata sit, sicut quæcumque alia lex. Hucusque Vasquez.

215.
Sententia
Suarez.

Audiamus etiam Suarez de Leg. lib. 8. c. 25. n. 25. ubi sic scribit: In primis privilegiatus non potest uti tali dispensatione tutâ conscientia, donec illius notitiam habeat; sed dispensatio est propter usum; ergo non est verisimile ita concedi, ut habeat suum effectum, antequam perveniat ad notitiam ejus, cui conceditur. Major patet; quia honestas talis actus aliàs prohibiti, pendet ex dispensatione valida, & jam concessa; ergo qui non scit, dispensationem valide, & cum effectu, esse jam concessam, non potest prudenter, & sine gravi peccato exercere talem actum. Quomodo enim quis prudenter operari potest id, quod nondum scit sibi licere? Ita interrogat Suarez.

216.
Objeçtio.

Quod si dixeris: sufficit moralis præsumptio, & spes dispensationis, qualis habetur, quando v. g. per conjecturas constat, jam nunc esse Romæ impetratam per procuratorem dispensationem.

Solvitur.

Respondet idem Auctor; omnino falsum id esse, & contra judicium omnium prudentium; nam talis operandi modus est infinitis periculis expositus: nam conjecturæ illæ facile fallunt, & negotium, quod brevi tempore expediendum creditur, per occasiones innumeras impeditur & differtur. Et confirmatur; nam lex (ut ita dicam) est in actuali possessione suæ obligationis; ergo non potest illa privari, donec constet derogatum illi esse per dispensationem seu privilegium Principis.

217.
Replica.

Replicas; usus ille est malus per accidens, & ratione periculi, ex ignorantia provenientis; nam si concessa reverà est dispensatio, actus de se jam non est malus, nec contra legem.

Solvitur.

Contrà, inquit Suarez; nam hoc privilegium, & inordinatio, sunt moraliter inseparabilia à tali usu; ergo non est verisimile, Principem voluisse concedere cum effectu dispensationem ante ejus notitiam; tum, quia

non est verisimile, velle dare occasionem alii pravi usus: tum etiam, quia (ut dicitur) dispensatio non datur, nisi propter utilitatem, vel qui moraliter & regulariter potest esse honestus.

Urget etiam dispensatio hujusmodi reprobatur, ut actio possit esse valida; ergo quæ tunc ad hoc tenebit dispensatio, ita, ut si Matrimonium fiat in virtute dispensationis, præsumptæ, Matrimonium sit validum tempore, quo factum est, si postea contra jam tunc fuisse dispensationem concessam licet peccaminosè contractum fuerit.

Respondet præfatus Auctor: Si Princeps non habet intentionem dispensandi in lege prohibente, ante notitiam suæ dispensationis, ut probat ratio facta, profectò minus habebit intentionem aliter dispensandi in lege irritante. Nam cum eadem lege prohibens & irritans, non est verisimile dispensare statim in illa, ut irritans est, ut est prohibens. Probabilis ergo videtur in illo casu non fieri validum Matrimonium, ex vi talis dispensationis, præsumptæ ad notitiam contrahentium de re, ut si tunc ad vitanda hæc pericula (inter alias causas) non solent Pontifices hujusmodi dispensationes statim concedere, sed committere, ut in partibus fiant. Hucusque Suarez.

Ex quibus omnibus constat, quod Conclusio addantur bina ista verba: *in dispensatione*; tunc enim magis certum fore hujusmodi contractum, quod tendit Conclusio, relinquens dubium, etiam valeat ante notitiam dispensationis. Sanè Nonnulli, quos citat Sanchez, existimant, privilegium præsumptæ concessionis, nec etiam scientiam confirmationem requiri, ut valida sint verba contractus.

Probant autem 1. ex l. *Licet* de heredi. *Licet repudii libellus non fuerit traditus, non cognitus marito, dissolvitur Matrimonium*. Respondet Sanchez sup. n. 10. cum citat eam l. *Licet*, verb. *Marito*, istam legem interpretandam esse, per l. 2. ff. de Divortio, ubi habetur, viro præfenti renuntiandum repudii libellum, vel absentem per eum, in potestate ejus sit, vel in cuius potestate sit. Hæc sunt verba legis: *Sive autem præfenti renuntietur, sive absentem per eum, in potestate ejus sit, cuiusve is, sive in potestate sit, nihil interest*. Ac proinde desideratur notitia per se, vel per alium, inquit hic Auctor.

Neque aliam nos requirimus notitiam. Conclusio certum quippe est, quod in tali potestate possit valide acceptare dispensationem in impedimento Matrimonii per suum procuratorem, & per eundem valide contrahere, atqueam ipse quidpiam sciat de obtenta dispensatione; ac proinde Matrimonium contractum

13
Sac. Mat.

tractum sub conditione dispensationis Pontificie, hoc ipso valebit, quod procurator contrahentium acceptaverit valide eam dispensationem, tamen ipsi nihil adhuc sciant de obtenta dispensatione; quia jam tunc revera conditio posita est.

221. Nec opus est, juxta superius dicta, ut contrahentes sciant, conditionem fuisse impletam; siquidem hoc ipso quod conditio posita est, sufficienter significatur exterius consensus absolutus (nisi expressè illa scientia fuisset in contractu requisita) possum quippe acceptare consensum alterius ex nunc, pro tempore, quando alter consentiet, quamvis non sciam, quo tempore ipse præcisè consentiet. Sic enim, ut alibi diximus, per litteras possum contrahere Matrimonium, quamvis planè incertum sit, quo tempore litteræ perveniant ad manus alterius; adeoque ignorem consensum alterius, qui tamen requiritur, ut meus consensum sit validus.

Consimiliter ergo, quamvis requiratur positio conditionis, ut consensum meus sit validus, non tamen requiritur cognitio conditionis positæ; sed sufficit, ut ex nunc consentiam pro illo tempore, quo conditio erit posita, siue sciam eam positam, siue non. Et hinc, quamvis alter vel uterque retractasset voluntatem suam, putans conditionem, v.g. dispensationem Pontificiam, nondum evenisse, si tamen revera evenierit, putat, si procurator jam eam acceptaverit, valebit Matrimonium, & retractatio erit invalida. Atque hæc factis de primo argumento.

222. Secundo argumentatur; quia voluntas siue dispositio Principis æquiparatur voluntati testatoris; Authent. de Nuptiis §. *Disponat*, Collat. 4. sed legatum relictum à testatore acquiritur ignorantibus; l. *Cum pater*, ff. de Legat. 2. §. 3. *Surdo & muto, qui legatum accipit, ut cum morietur restituat, rectè mandatur; nam & ignorantibus adstringuntur fidei commissio, quibus ignorantibus emolumentum ex testamento quaritur.* Ergo & privilegium, quod à Principis potestate & dispositione ortum habet, proderit à tempore concessionis etiam ignorantibus.

223. Respondet Sanchez sup. non esse necessarium, æquiparationem fieri in omnibus; quod enim in omnibus est simile, non simile, sed idem omnino dicitur: simile enim non est idem, l. *Quod Nerva*, ff. *Depositum*. *Quod Nerva diceret, latiore culpam dolum esse, Proculo displicebat: mihi verissimum videtur. Ubi Gloss. verb. *Dolum esse*. Ad est, inquit, dolo comparari: ut est, ubi quis de dolo tenetur ibidem tenetur. Et de lata culpa; non autem est idem, cum dolum sit ex fraude, & lata culpa ex fatuitate. Præterea dicitur simile esse, ut inf. Si is, qui testamento liber esse jussus erit, l. 1. §. 2. ergo non est idem, cum dicat Aristoteles: No-*

bil est idem, cum id ipsum simile est. Et æquiparatio autem in hoc tenet, quod utraque servanda est tanquam lex, voluntas Principis tanquam lex generalis, testatoris autem tanquam lex privata.

Juris ergo positivi est, ut legatum acquiratur ignorantibus, quod non est extendendum ad privilegia, quandoquidem hæc possint revocari ante acceptationem; legatum autem non, defectu voluntatis testatoris. Unde etiam illa constitutio non extenditur ad alias donationes inter vivos; ergo neque extendi debet ad privilegia, quæ sunt quædam donationes; donationes autem non acquiruntur absentibus, ante acceptationem per se, vel per alium.

224. Tercium argumentum desumitur ex l. 2. ff. de Judiciis §. 1. ubi ignorans habet exercitium jurisdictionis prorogata. *Proinde si privati consentiant, Prætor autem ignoret consentire, & putat suam jurisdictionem, an legis factum sit, videndum est; & puto posse defendi ejus jurisdictionem.* Et tamen hoc est ali-quod privilegium.

Respondet Sanchez sup. ex Bartolo, l. *Barbarius*, in 2. lectura n. 18. ff. de Offic. Prætoris, & Baldo ibi in 2. lectura n. 28. in jurisdictione prorogata eandem esse rationem in substantia cum jurisdictione principali: & ideo sufficere scientiam circa jurisdictionem principalem; ignorantibus enim potest accedere accessoria, tunc si principali ignoretur.

225. Quartò argumentatur ex Bartolo, Leg. fin. n. 5. *God. de Sententiam passis*, ubi docet, prodesse restitutionem deportati ignorantibus, per leg. *Ejus qui in provincia*, §. fin. ff. Si certum petatur, ubi libertas concessa per testatorem, acquiritur ignorantibus ea restitutio deportati est privilegium; ergo.

Respondet Sanchez, eam doctrinam Bartoli merito rejici per alios Jurisconsultos, quos ibi enumerat. Et respondent ad leg. *Ejus qui in provincia*, speciale id esse favore ultimæ voluntatis, & liberationis deportati.

226. Ceterum, ut dicam, quod sentio; haud clarè video, quare non valeret Matrimonium, quod illicitè à consanguineis contraheretur, antequam ipsi scirent dispensationem per suam procuratorem, obtentam, dummodo revera dispensatum foret; etenim verè impedimentum per talem dispensationem sublatum est; potest quippe Princeps velle, idque licitè, tollere impedimentum, ante notitiam privilegiati; quoniam per accidens est, quod sequatur, inde periculum peccati, ex malo scilicet usu istius privilegii, quem princeps non intendit, utpote qui in illo usu nequit dispensare, cum non possit facere, ut quis licitè se exponat periculo peccati. Interim censetur velle facere totum, quod

Juris positivum est, ut legatum acquiratur ignorantibus.

224. *Tercia probatio ex l. 2. ff. de Judiciis.*

225. *Respondet Sanchez.*

225. *Quartum arg.*

226. *Respondet Sanchez.*

Princeps potest velle licitè tollere impedimentum ante notitiam privilegiati.

